

Magyarországi és kiadó-
hivatal és nyomda
Budapest, Kolozsvár, St. Egon
K. Pop (Prassai-utca) 10
Telefon:
Budapest és kiadóhivatal
977, 228 és 1047
Sz. R. Sz. — — — 328
Egy szám ára pályaudva-
ron és vidéken is lej 5
Bécsben — — — 5

UJ KELELET

IZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjeleddrágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Egyszám ára — ck 2—

1926 Julius 17 Szombat

Kolozsvár * IX. évfolyam * 155 szám

5686. Ab 6

Randevu a Rivierán

A francia Riviera egyik csendes és előkelő
fürdőhelyén a közeli napokban egy, hatásaiban
ma még kiszámíthatatlan jelentőségű találkozás
fog lezajlani. Négy igen tekintélyes utiember
adott egymásnak randevut s ha az összejövetel
céljáról egyelőre csak szükségesen nyilatkoz-
nak, annyi mindenesetre bizonyos, hogy a ta-
nácskozás egyetlen témája a beteg Európa leg-
nagyobb rátfenéje: a pénz lö.öl fog forogni.
Mert a négy zárkózott utiember a négy leg-
nagyobb állam jegybankjainak kormányzója.
Olyan hírek sajtárogznak ki, hogy az amerikai,
angol, német és francia jegybankok kormány-
zóinak találkozásán az aktuális európai finánc-
problémákon kívül, mint amilyen a német
jórátétel kérdése és a latin valuták stabilizá-
ciója, egy sokkal messzebbmenő és grandiózu-
sabb terv is szóba fog kerülni. Nem keve-
sebből van szó, mint arról, hogy egy világ-
jegybank állítsanak fel, amely az összes kultur-
államok számára egyformán érvényes értékálló
valutát bocsásson ki, amely nincs litéve a
spekuláció és a politika szeszélyes behatásai-
nak. Ha igaz ez a terv, s ha a tervből legalább
részben és belátható időn belül reális valóság
lesz, úgy annak a légy zárkózott utiembernek
tanácskozára az európai kapitalista gazdasági
életnek egy forradalmian új korszakát nyitja
meg, amelynek kihatásai nem szigetelődnek el
csupán gazdasági térrétegekben, de szükségsze-
rűleg átalakító hatással lesznek a politikai, a
kulturális, sőt a szociális életre is.

Miről van szó? A világ nagy államai kez-
dik végre belátni, hogy ha az országok és a
népek továbbra is megmaradnak abban a
középkori elszigeteltségben, amelyben ma élnek,
ha továbbra is fentartják a határoknak, vám-
sorompóknak, a gazdasági és hatalmi rivali-
tásoknak mai rendszerét, úgy előbb-utóbb
bekövetkezik a tőkés gazdasági rend teljes
összeomlása. Ha a természetben és fogyasztás-
ban, a munkában és munkáltságban nem lehet
megszüntetni a mai fejletlenséget és tervszerű-
lenséget, ha a rendelkezésre álló energia-
készletekkel olyan bünös rövidlátással és
gonosz önzéssel fognak gazdálkodni a népek,
mint eddig gazdálkodtak, úgy a termelési
anarchia a legrövidebb időn belül a kapitaliz-
mus bukásához fog vezetni. Az angol bányász-
sztrájk és a francia valuta tragédiája félelme-
tes megnyilatkozásai ennek az anarchiának és
azt mutatják, hogy a gazdasági anarchia alatt
valmennyi állam egyformán szenved.

Legsúlyosabb megnyilatkozása ennek az
anarchiának az európai valuták állandó inga-
dózása, holott a tőkés termelési rend legalap-
vetőbb pillére éppen az értékálló pénz. Ez a
pillér most veszedelmesen ingadozik (s össze-
omlással fenyegeti az egész épületet. Azok,
akik felül tudnak emelkedni a kicsinyes nem-
zeti féltékenykedéseken és partikularizmusokon,
már régóta látják, hogy a mai zűrzavarból
csak egyetlen kivétel ut van: egységes irá-
nyítás és ellenőrzés alá helyezni az egész euró-
pai gazdasági életet, a termelést és a fogyasztá-
st, a bankjegyhibcsátást és az energiakészle-
tek mikénti felhasználását. Ugy látszik, a kény-
szerűség ma már a legvakabbélelgyakultabb em-
berek: a politikusok szeméit is nyitogatja. Még ke-
rültségünk ott, hogy a hivatalos kormány-
nyok levonják a mai gazdasági helyzet összes
logikus következményét, de az a rivierai ta-
lálkozó azt mutatja, hogy ráléptek végre
arra az utra, amely szükségszerűen az előbb
jelzett megoldáshoz vezet. Egyelőre csak arról
van szó, hogy a bankjegy kibocsátás, a capi-
talista termelési rend e külső és mondhatnánk
szimbólikus megnyilatkozási formáját fogják

egységes irányítás és ellenőrzés alá helyezni.
Mert a világ-jegybank megalakítása tulajdonké-
pen ezt jelenti. Ez azonban csak első etapja a
szanálásnak, az első szeme annak a láncnak,
amely a gazdasági élet komplexumát összefogja.
A pénz után sor fog kerülni az energiára is,

a munkára is, amelyel manapság szintén esz-
telen pazarlás történik és melynek árszija ép-
oly ingadozó, mint a pénzé. Ha a rivierai
randevun megtörténik az első határozott lépés
a kibontakozás felé, úgy remény lehet rá,
hogy azt nyomon fogják követni a többiek is.

Julius 25-én utazik Rómába a miniszterelnök

Averescu lakarekosságra intette a szakminisztereket. A feloszlott mezőgaz- dasági kamarák szenátorai megtaradják mandátumukat

(Bucuresti-Bukarest, Julius 16. Az Uj Ke-
let tudósítójától.) A kormány tagjai ma délelőt
Averescu miniszterelnök elnökeletével miniszterta-
nácsot tartottak, melyen az egyes minisztériumok
költségei és deficitjét vitatták meg. Lupas minisz-
ter rendkívüli hitelt kért az építkezés alatt álló
kórházak munkálatainak befizetésére.
Averescu hangsúlyozta, az egyes minisztériumok
költségeiket a lehető legszűkebbre kell, hogy szab-
ják, mert az előirányzott költségvetést meghaladó
összegre a kormány csak nehezen tudna szert tenni.
Goldis miniszter a bukaresti opera ügyét is-
mertette, kapcsolatban a kiküldött bizottság jelen-
tésével. A minisztertanács tudomásul vette, hogy
Goldis miniszter megbízta Cuceurescut az opera-
társulat megszervezésével.
Szóba került továbbá a szakkamarak választott
szenátorainak ügye. A kormány tudvalevőleg tervbe

vette a mezőgazdasági kamarák feloszlását és eb-
ben az esetben az e kamarák által megválasztott
szenátorok rendkívül érdekes helyzetbe kerülnek.
Hosszas vita után a minisztertanács kimondotta,
hogy a szakkamarak feloszlása esetén is a meg-
választott szenátorok nem veszítik el mandátumukat.
Befejezéstül az 1920. évi belga jelzálogkölcson
üggyel foglalkozva a minisztertanács a határozatot
a legközelebbi értekezletre halasztotta el.
A minisztertanács után a kormány tagjai meg-
állapodtak abban, hogy Averescu tábornok Julius
25-én Olaszországba utazik. A miniszterelnök római
utjával kapcsolatban az „Adeverul” tudni véli,
hogy a látogatása alkalmával elintézik a beszará-
biai kérdést, a pénzügyi és gazdasági ügyeket,
amelyek a két országot közösen érdeklik. Ezeket
kivül aláírásra, illetve megkötésre kerül Olaszor-
szág és Románia között egy szövetségi szerződés is.

Caillaux klotúrral terjeszti be javaslatát a pénzügyi szanálásról

Hetenként csak három ülést tart ezentul a francia kamara. Az angolokkal kötött megállapodás lényege. A világ legnagyobb jegybankjai összefognak Európa megmentésére

(Páris, Julius 16. Az Uj Kelet tudósítójától)
A francia kamara ma a házszabályok módosi-
tásával foglalkozott. A módosítások közül a
legfontosabb az, hogy a kamara rendszerint
hetenként csak három napon: kedden, esütér-
tőkön és pénteken tart plenáris ülést. Caillaux
pénzügyminiszter holnap mondja el szanálási
exponéját a pénzügyi bizottságban. Az erre-
vonatkozó törvényjavaslat híre szerint két szá-
kasból fog állni. Az egyik szerint a pontorab-

ban körülírt pénzügyi kérdésekben a felhatal-
mazás átruházható, a másik szerint az erre-
vonatkozó rendelkezéseket a közzétételtől számított
hat hónap alatt a parlamentnek ratifikálnia
kell. A javaslatról a vitát aligha kezdik meg
kedd előtt. A pénzügyi és a külügyi bizottság-
nak a londoni egyezményt is előterjesztették.
Az még nem bizonyos, hogy a parlament az
amerikai adósságok kérdésével is foglalkozik-e.

A londoni egyezmény is súlyos terheket ró Franciaországra

Az angol alsóházban Churchill tegnap fel-
szólalt, hogy válaszoljon Snowdennek, az angol-
francia pénzügyi tárgyalásokról.

— Anglia — mondotta Churchill — ragasz-
kodott ahhoz az álláspontjához, hogy Francia-
ország kizárólag saját erejére támaszkod a tel-
jesítheti fizetési kötelezettségét. Az angol kor-
mány azonban mégis készségesnek nyilatkozott
egy levélváltás során arra, hogy abban az eset-
ben, ha Németország Anglia várakozása ellenére
súlyos fizetési képtelenségét jelentené be, az egész
fizetési tervet újra meg lehetne tanácskozni.
Abban az esetben pedig, ha komoly átutalási
nehézség mutatkoznának a frank kurzusbeli
állása miatt, a fizetési terminusokra nézve ha-
lasztást helyeztek kilátásba.

A fizetési séma a következő: Ebben az év-
ben fizetendő négymillió font sterling, azután
hatmillió, nyolcmillió és tízmillió 1930-ig, ami-
kor előziben lesz esedékes a tizenkét és fél
millió fontos részlet, amely 1931-től 1950-ig
állandó marad. A további harmincegy eszten-
dőben évi 14 millióra emelkedik ez az összeg,
hogy ilyenképen az első öt év kisebb vissza-
tért: i ő szegei pótolassanak.

Franciaország késznek nyilatkozott arra,
hogy angol aliatvalókat, akik Franciaországban
a háboruk során károkat szenvedtek, kártala-
nítja, míg Anglia ugyanezt ama francia alatt-
valók számára kívánja biztosítani, akik Angol-
országban légi támadások következtében káro-
kat szenvedtek.

Churchill ezután egy hozzá intézett inter-
pellációra kijelentette, hogy semmi lehetőség
nincs arra, miszerint Németország, Francia-
ország helyett szerepeljen adósként. Kezessül
Anglia csakis Franciaországot ismerheti el. Kö-
zölte még azt is, hogy amennyiben Angolország
bevétele a fizetésekből nagyobb lenne, mint az
Egyesült Államokban fizetendő tartozások ösz-
szege, abban az esetben az összes adóállamok
megfelelő fizetési csökkentésre tarthatnak igényt.

A párisi lapok szerint a 633 millió angol
fontnyi adósság ötszázalékkal való törlesztése
— az új megállapodás szerint — hatvan szá-
zalékkal csökkenne. Hatvankét év múlva kö-
rülbelül 260 millió angol fontot tenne ki a
fizetendő összeg. A fizetések félevenként tör-
ténnek: szeptember 15-én és március 15-én.

kák:
tók!
zene-
nélkül) 75
kiseret- 97
Elijahu
a l'imo-
mozaej
fenkint 50
— 150
Sohnia,
— á 39
— á 51
6 ének 115
Nigun,
chir th
— á 39
— 102
Saira
Parrar
— á 48
nus an
— 58
zólamu
ct) 48
zólamu) 48
érettel) 150
ach.
— á 48
ének) 90
döt. — 180
Hatodi,
ruach
ch B. — 48
— 58
ok
kézre) 190
— 150
— 48
— 115
— 100
— 36
ra
— 102
— 63
— 63
— 63
— 126
— 115
— 48
— 115
— 180
— 58
— 63
— 115
lyában,
etes bekül-
életben

Ha Anglia nagyobb fizetéseket kap adósiól, mint amennyit ömaga beszoigáltat az Egyesült-Államoknak, akkor a többletet Franciaország javára írják. Ha azonban deficit mutatkoznék,

akkor Franciaországot terhelik meg megfelelő arányban.

Az alsóház kedden kezdi meg a francia adósságokat szabályozó egyezmény tárgyalását.

Az angol, amerikai német és francia jegybankok kormányzóinak tanácskozásai

A „Westminster Gazette“ minden cáfolat ellenére fentartja azt az értesülést, hogy tárgyalások indultak meg az angol, amerikai és német jegybankok kormányzóinak: Norman Montague, Benjamin Strong és dr. Schacht között. A tárgyalásokba Wilburg Parker, a reparációs fizetések németbirodalmi főügynökét is belevonták. Miután a londoni, francia-angol pénzügyi egyezmény létrejött, a francia angol kormányok csak azt várják meg, hogy a két ország parlamentje beicikkelyezze a szerződést és akkor a francia bank új kormányzóját is meghívják az értekezletre, amely a Rivierán lesz, ahol a pénzügyi tárgyalások már folynak.

Különösen nagy jelentőséget ad ezeknek a tárgyalásoknak az a körülmény, írja az angollap, hogy Mellon amerikai kincstári kancellár is a francia Rivierára készül. A tárgyalásokon első sorban a francia frank stabilizálásának kérdését beszélik meg. Azután Wilburg Parker és Schacht a jóvátételi fizetésekről fognak tárgyalni. Szó van arról, hogy Amerika és Anglia újabb nagy kölcsönöket fog folyósítani Franciaország számára, hogy meg lehessen szilárdítani a frank árfolyamát, másrészt pedig annak érdekében, hogy Németország nagyszabású beruházásokat hajtson végre.

A kolozsvári francia konzulátus a frankesésről

(Cluj Kolozsvár, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A frank esésével kapcsolatban ma kérdést intéztünk a kolozsvári francia konzulátus vezetőjéhez, aki kijelentette, hogy a frankérték csökkenésének egyes tekintetekben igen előnyös hatása van a francia gazdasági életre. A frank olcsóbbodása lehetővé tette ugyanis, hogy az idegenek még az eddiginél is nagyobb számban keressék fel Franciaországot. Soha annyi lej, cseh korona, dollár- és fontkészléte nem volt Franciaországnak, mint most. A francia fővárost teljesen elárasztották a külföldiek, különösen az amerikaiak. Arra a kérdésünkre, hogy a konzulátus vizumkiadásánál észlelhető-e szintén ez az áramlat, azt a felvilágosítást kaptuk, hogy Romániából mostanában kétszázötvennél többen utaznak Franciaországba, mint azelőtt. Ez az emelkedés azonban nem túlságosan jelentős. A konzulátuson kiemelték különösen azt a körülményt, hogy a diákság részéről milyen élénk az érdeklődés a franciaországi egyetemek iránt. Kérésünkre több penzió- és diákotthon-címet mutattak nekünk, amelyekben havi ötszáz-hatszáz frankért teljes ellátást lehet kapni. Ugyancsak minimális összegbe kerül most a francia Rivierán való nyaralás, amelyet szintén megtöltöttek az idegenek. Nagy fellendülés mutatkozik a francia gyár-

iparban is. Az illatszere- és selyemgyárak alig győzik a megrendeléseket. Naponta indulnak vonatok és hajók francia árucikkkel a világ minden része felé. Munkanélküli ugyazólván sehol az országban és semmilyen szakmában sincsen. Megkérdeztük a konzulátust, hogy eszerint talán szándékosan törént volna a frank lerontása? Informátorunk kitért az egyenes válasz elől, hivatkozott azonban Románia és Csehszlovákia példájára, amelyek közül az előbbi annak köszönhető gazdasági életének élénkítését, hogy a lej alacsony árfolyamon áll, míg az utóbbi, megrázkálása óta, a magas valutája miatt szenved.

Mialatt a konzulátuson ezt az információt adták nekünk, egy fiatal erdélyi keramikus jelentkezett vizumért. A konzul, anélkül, hogy mindenféle keresztkérdések alá fogta volna a fiatal embert, intézkedett, hogy a beutazási engedélyt azonnal állítsák ki számára. Nem telt bele ötperc, nyitva volt előtte az út Páris felé.

Férfi-szalmakalap tisztítás
Fehér jutányosan, izlésesen
Strada Memorandului
(v. Unio-utea) No 21 **Cluj**

Akiba

Irtá Giszkalay János

És Akiba vértelen száján még egyszer, utóljára felcsendült a zsidók hitvallása, a „Sómá“. Soha meg nem tántorodott, husát tépő vassereblyék alatt is diadalmasan ragyogó, tiszta lelkét a hitvallás utolsó szavával, az „Ehad“ („Egy“ az isten) szóval lehelte ki. Nem közönséges dogmatikus hitvallás ez. Ebben a zsidó hitvallásban benne van minden, ami ós-émita életigenlés, minden, ami az erkölcsi világrendben való hit és minden, ami a zsidó nép örök, multhatatlan életében való szent bizonyosság: a tökéletes zsidó lényeg.

És Akiba, Mózes tanítónk óta a legnagyobb zsidó, így teljesítette hűségesen a harmadik nagy küldetését is. A halállal való példaadást. Talán még tökéletesebben, még mindent befejezőbben, mint az első kettőt. Mert első két küldetésében: a zsidó tudás és a nemzeti élet-akarát hirdetésében, százezernyi tanítványokat szerzett a zsidó népek. De utolsó küldetésével: a mosolyogva halmi tudás bizonyosságtételével, messiás jövendők évezredein túl is, tanítványává emelte a zsidó nép minden hűséges fiát. Az ő példája úgy világított a zsidó nép véres, üldöztetésekkel teli történetében, mint a Mózes tűzszlopa a sötétségben bolyongók előtt — és mutatta az utat. Ezernyolcszáz hosszú esztendőig a hűséges tanítványok rendületlenségével haladt a zsidó nép ezen az uton és a középkor ocsmány sötétségében, a kereszties hadak gyilkolásain, a spanyol inkvizíciók máglyatüzein, a németországi zsidó-mészárlásokon, Chmielnicki szörnyűségein keresztül a legújabbkori oroszországi pogromokig és Ukrajna öt évvel ezelőtti kétszáz ezer zsidó martírjájáig: a zsidó nép ezrei és tizezei, rendületlen lélekkel, szájukon a „Sómá“ hitvallásával mentek, — tudtak és tudnak menni a

vértanuhalálba. A halott Akiba győzött. Jobban, erősebben, véglegesebben, mint az élő Akiba. Mert ennek a nagy zsidónak minden tette, minden gondolata, lelkének minden rezzenése és szívének minden dobbanása, a zsidó nemzeti gondolatot szolgálta, a zsidó nemzet örök életének útját egyengette. De száz elbukáson túl is, örökké él az a nemzet, amelynek tizezei úgy tudnak meghalni, ahogyan az ő példaadása óta annyiszor ismétlődött: zsidóságban, zsidóságért és a zsidó hitvallással szájukon.

Akiba meghalt, — mi következhetett még ez után? Szétmarcangolt holttestét, — a hagyomány így tudja, — hűséges tanítványa a gerázai Josua, többedmagával kiopta a börtönből és Antipatris városa mellett zsidó földbe temette a zsidó föld leghűségesebb fiát. Hogyan történt ez, vajjon Rachel, a halott vértanu martír özvegye is ott zokogott e a titkos sírhalom fölött — nem tudjuk. Egy ósrégi midras, glóriás legendában emlékezik meg erről a temetésről. És mint minden néphagyományban, ebben e midrasban sem a történeti meg a fontos. De megrendítő tanubizonyosság minden szava. Arról, hogy milyen helyet foglalt el Akiba ben Joszéf a zsidó nép lelkében. Hadd álljon tehát itt ez a ragyogó költemény, méltó befejezésül nagy Akiba csudálatos esetéről írt méltatlan tanulmányomnak.

Jalkut, 135/b. „Akiba hűséges tanítványa, a gerázabeli Josua végső bucsút vett fogoly mesterétől és szomorúan hazament. Illés próféta, egy vándor ember képében benyitott hozzá, barátságosan köszöntötte és így szólott: Vajjon kívánsz-e tőlem valamit? Josua viszonzotta az üdvözlést és megtudakolta a vándortól, hogy mi jártaiban van. — Papi ember vagyok, — mondotta Illés próféta, — jöjtem, hogy tudomásodra adjam: Akiba meghalt és holtteste a börtönben fekszik. Josua azonnal csatlakozott

A modern nőnek kell ékszer és platina, de még inkább egy Sipos-féle reklám-harisnya. Kapható Cluj, Ferdinánd-király-ut 8. szám, Sipos-nál

ZSIDÓ KÖZÉLET

Herzl-ünnepély Besztercén. Az összes helyi zsidó ifjúsági egyesületeket magában egyesítő besztercei Jugendszekretariat Thamuz 22 én (július 4 én) szép számu közönség jelenlétében nagyszerű Herzl-ünnepélyt rendezett. Az ünnepélyt a Spéter Samu kiünö vezetése alatt működő zsidó ifjúsági énekkar a Hatikva éneklésével nyitotta meg. Utána dr. Halberg Gyula, a hely csoport elnöke tartott lendületes megnyitó beszédet. Ezután következett egy zeneszám, amelyet Rachmuth F. barissziánus és Fuchter N. hegedűn adtak elő olyan nagy sikerrel, hogy a közönség lelkes tapsaira még egy számmal pótolták. A Herzl emlékbeszédet dr. Eskeles Miksa tartotta, egy pár Herzl életének és működésének kimagaslóbb epizódjának felemlítésével és rendkívül szép gondolatokkal párosult jellemzésével. Az énekkar elénekelte ezután a „Dort wo die Zedert“, majd négy aviva és négy sómár szabad toraszgyakorlatokat adtak elő a jelenlévők oly nagy tetszése mellett, hogy ezt a számot is meg kellett ismételni. Friedmann Libus aviva rendkívül mély átérzéssel és hatásosan elszavalja a „Messias Heroldja“ című Giszkalay-versest. Az ünnepély a közönség lelkes hangulata mellett a Zon-indulóval ért véget.

A hátszegi Aviva Barisszia július 11-én, vasárnap tartotta meg a Herzl-ünnepélyt s ép számu zsidó közönség jelenlétében. Abraham József helyicsoport-elnök zakén néhány szóval üdvözli az egybegyűlt közönséget. Schul Frigyes barissziánus magasszárnyalasu Herzl-emlékbeszédet mondott. Utána Lövy Lea héber nyelven elszavalta Halévy Cion Cion versét. Schwartz Sári aviva híváló érzékkel szavalta el Giszkalay „Messias Heroldját.“ Rottmann Akiba rós rison hatásos beszédet tartott a chaluczmusról. A program minden számát lelkes taps honorálta. Az ünnepély a „Hatikva“ éneklésével ért véget. A helyszínen megindított olajfagyújtás 2100 lejt eredményezett.

az ösmeretlen vándorhoz és mindketten a fogház felé mentek. A fogház kapuja zárva volt, a börtönőr elaludt és aludtak a börtön minden foglyai is. Óvatosan tovább mentek, beléptek abba a cellába, ahol a nagy vértanu halott teste fekvött, hordágyra emelték és eltávoztak vele anélkül, hogy bárki is észrevette volna jöttüket és mentüket.

Alig léptek ki a fogház kapuján, amikor Illés próféta egymaga akarta vállára emelni és tovább vinni Akiba holttestét. Josua elcsudálkozva nézte és mondotta: Papi ember létedre halottat viszel a válladon?! (Holott papi embernek Mózes törvényei szerint halottat tisztartatanság terhe alatt tilos, ha csak nem apjáról anyjáról van szó). Illés mondotta: A szentekben nincsen tisztátalanság — kövess engem és hallgass. Az egész éjszakán átál vittek a szent testet, amíg Antefros (Antipatris) környékére értek. Az egyik helyen tizenhárom lépcsőbe torkollott és ök alászálltak a tizenhárom lépcsőköre. Akkor aztán újabb tizenhárom lépcsőköre következtek fölfelé — és ök fölszálltak a tizenhárom lépcsőköre. Ott egy barlanggal állottak szemben. Alig tettek egy lépést feléje, a barlang szája magától megnyílt — és ök beléptek. Egy ágyat pillantottak meg a barlang mélyén, asztalt, széket és m'cesest — minden teljes készületben. Akiba halott testét ráfektették az ágyra és eltávoztak. A barlang szája önmagától becsukódott mögöttük és a mécs önmagától meggyulladt, hogy soha többé ki ne aludjon. És Illés próféta hangos szóval kiáltott: Boldogok az Igazak, mert tisztes halotti terem várja őket a földön és örök hely a Mennyei országában...

Ime ez a története Akiba ben Joszéfnek, akinek utolsó életkületése volt, hogy meghaljon és aki meghalt, hogy örökké éljen.

(V. ge következik.)

legjobb m

Fülöp-
a béci-
most m-
des Bol-
vetke-
teli a m

Az orosz szinpa-
tásainak egyike, ame-
kapcsolatban, Moszkva
szinpad. E színház t-
származnak és Oro-
ahik egyszer azzal
lawakihoz, hogy t-
színészi képességüket
ványához Wachtang
iseni értett hozzá, h-
ber egy szót sem b-
roknyi iskolázatlan
teremtsem, aminő-
nemében. A „Habima“
át a Wachtangoff te-
a legszigorúbb asz-
nök. A orosz szinpa-
szigoru rituáléján
teljesen különemű-
lyet két órági nép-
sokig betartott szigo-
is, a gépek korzusa
régí tradíciója mar-
vallási kultuszához
lawaki érdeme.

A „Habima“
háromszázal szeszik
különbözőeknek is,
szolgálják, mint azt
nagy interpretálók
vás nélkül való, és
a kis mellé-szerepe-
azzal, hogy csak a
nagyobb megfeszítés
teszi lehetővé a töb-
ménynek tetsző ös-
munkarendszere te-
együttességétől. Vé-
próbálnak egy d-
utolsó kifejezést sz-
mind n egyes tagja
hasznolt. Az első t-
írásztal mellett töl-
éjjel-nappal magyar-
tag megteszi javas-
E vitatkozások, m-
„kollektiv“ módon
alpot, melyen azut-
nek. Azonban ezen
együttösen kezdik
további félévén át
kozni; az együttes
den lehetséges hely-
teni, mi addig, m-
nem nyir; a szere-
meg, s kinek az a
csak miután a dar-
közös munkával
tulajdonképeni szid-

Most azután a
és a már gondosan
technikai terveinek
bája összeillesztés-
nészik, festék és z-
vannak alárendelve
egésznek a dirigén-
próbán jelen lenn-
amidőn a szinpa-
tosan megismerté-
megfigyeli a szcen-
szerepléshez fogna-
A tervezett k-
leggondosabban „k-
játék, zene, diszle-
nem hozott a
semmi sem tekint
Studio“-ban három
mű betanulás; h-
rabok reprizét is
újra és azután m-
mielőtt a nyilván-
A „Habima“
állást töltenek be-
nehogy anyagi re-
zettség terelére a
telének. A Wacht-
ban dolgozik és m

Sinaiában, a Peles-kastélyban

Szemtől-szemben Ófelségével, Ferdinánd királlyal

(Sinai, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nem véletlen, hogy I. Károly 1875-ben éppen Sinaiában vetette meg alapját a román királyi család nyári tartózkodási helyének, mert ez a hely valóban királyi. Köröskörül fenyves bércek rengetege. Itt-ott egy-egy világos folt, mint terített s önyeg tűnik elő a karcsú fenyves csucok körül és távol a Bucsecs havas orma foszforeszkál a nyári napsütésben.

Brassó felől három mozdony lihegve vonszolja fel a meredeknek a gyorsonat néhány kocsiját. A régi határok helye: Pradeál, zajosan köszönti az érkezőket és ahol egykor román és magyar határőrök éber szemével vizsgálták az utasokat, most kirándulók tarka tömegei pihenik a hegymászás fáradsáimait. Már Sinai felé dübörgünk, amikor az egyik elsőosztályú fülkéből egy ur szól ki hozzám a folyosóra:

— Kolléga ur is Sinaiába utazik?

— Igen — válaszolok meglepődve.

— *Matouec* vagyok, a prágai „Tribuna” bukaresti munkatársa. Persze ő csodálkozik azon, honnan tudom, hogy újságíró és hogy a király nyaralóhelyére utazik.

— Megvallom...

— Nincsen ebben semmi ördögös — feleli nevetve — Brassóban megfigyeltem, amikor azzal a szőke hölgygyel diskurált. Annak mondta... Tudja, hogy egészen csinos volt!

— Az.

— Itt a vonaton pedig a szabadjegyeről ismertem fel a kollégát. Amint látja: nagyon egyszerű az egész. De ha megengedi, bemutatnom titkárnőmnek.

— Örvendek.

Nem tudtam bosszankodjam-e, vagy nevesek ezen az ismerkedésen. Belenyugodtam és később ennek köszönhettem azt a felejthetetlen élményt, amelyben részem volt.

A leüzdött akadály

A királyi kastélyhoz vezető szerpentin-uton kartársam minduntalan megállásra kényszerítette a menetet. Hol itt, hol amott talált valami látványosságot, ami fényképező lencséje elé kíváncsi volt. Végre mégis csak eljutottunk a kastély bejáratához. Egy rendőr állta utunkat:

Arböröm
üdeségének titka
a naponta használt

JSJS
PÜDÉR
KREMSZAPPAN

— Tessék visszafordulni, itt tilos a séta.

A palotaőrök parancsnokával akarunk beszélgetni.

— Vele nem lehet, hanem *Stefanovits* felügyelővel beszélhetnek. Ketten maradjanak itt, egyikük jöjjön velem.

Pár perc múlva a felügyelő sajnálkozva adta tudomra, hogy amíg a királyi család Sinaiában van, lehetetlen a kastély belsejét megtekinteni. Talán reggel 8 órakor, kivételesen megtekinthetnének a *Peles* palotát, a királyi nyaraló régi épületét, amely most múzeumnak és idegen vendégek fogadtatására van berendezve. Nem használt semmiféle argumentum.

Megtudtuk azonban, hogy a kastély építője egy *Carl Stman* nevű cseh mérnök volt, aki jelenleg is mint gondnok teljesít szolgálatot az udvarnál. Kollégám tehát hozzátársát kereste fel, hogy intervencióját kérés az engedély érdekében. Egy rövid, de hosszúnak tetsző félóra múlva meg volt az engedély. Mégis csak szép dolog a szolidaritás...

Végig a királyi termeken

Végig jártuk a királyi termeket. Kaluzunk, akik mellett adak megszokott, monoton hangon, szinte gépiesen magyarázza:

— Ez itt a nagy csarnokterem, itt történnek az előfogadtatások. Ez a nagy hall, ahova a vörös szőnyeges lépcső vezet, a kihallgatásra várakozók helye. Ezek itt királyi vendégek, vagy közértesítők elnökeinek lakosztályai.

Es amíg a monton magyarázó hang duraszolva furódik feleinkbe, áhítással járjuk a pompás királyi termeket.

Már szinte háprájk a szemünk a sok pompától. Mindenütt márvány, diófa, alabástrom, kincsekkel érző gobelinek, szőnyegek. Kiszérik egy gombnyomással szétbontja a tetőfedőt és a horizontról napsugár-özön aranyozza be a nagy csarnokterem bordóba omló színpompáját. A falon egyszerű diófa-rámában *Rembrandt* „Eszter és Hámán”-ja.

— Vajjon mi lehet az értéke ennek a képnek?

— Hatszázezer dollárra becsülik, — kapjuk a választ.

— És ez a *Fiesole*-kép 1300-ból?... Hit ez a *Greco*?... No és ez a *Rubens*?...

— Kétszázötvenezer... négyszázezer... háromszázezer, — hangzik a felelet — persze, dollárban értve.

Már nem is érdeklődünk az értékek iránt. A termek és lakosztályok végtelenség tetsző során a művészet örök klasszikusai vonulnak fel.

Ahol Carmen Sylva álmodott

A sinai királyi kastélyt ötven évvel ezelőtt építették és azóta minden évben bővítették, csiszolták, nagyjobbították. Az uralkodó-család lakosztályai már teljesen külön épületben vannak és a régi palota múzeumná degradálódott. Van azonban ennek a használaton kívül álló palotának két lakosztálya, amely változatlan maradt és amelyet ma is szinte naponta látogat a király és a királyné. Ez a két lakosztály az, amelyben *Károly* király és *Carmen Sylva*, a királyné éltek.

Minden díszes a volt királyné szobájának egy aranyozott oltár, pár üvegbe metszett szentkép, imaszék és egy falba épített piacnyke orgona. Idejártak együtt minden reggel és este a királyi házastársak imádkozni. *Károly* lakosztálya épp ilyen egyszerű.

„Pardon Felség...”

A nagy zeneteremben metszett üvegekre világhírű művészek festették rá *Peles* meséjének alakjait. Amint ámulva nézünk szét a szép dolgok között, hirtelen a szomszédterem ajtaja halkan kinyílik — és előttünk áll *Ferdinánd* király szürke civilruhában, kalap nélkül.

Kiszérik a felség elé lépett:

— Pardon Felség, alattvalói hódolattal jelentem: két idegen újságíró, akik engedélyt kaptak a kastély megtekintésére!

Ófelsége ránkmosolygott, mi meghajtottuk magunkat, aztán a király visszavonult azon az uton, amelyen jött. Ez a kis intermezzo rendkívül felvillanyozta a kis társaságot. Az előbbi áhítatos hangulat percek alatt eltűnt és vala-

milyen furcsa, ágaskodó izgalom lett urrá.

Kollégám ismét gyorsan jegyezni kezdett. Csak most tűnt fel nekem, hogy egész idő alatt ő jegyzett és nem a titkárnő, akivel szemben szinte feltűnően szeretetreméltó volt...

Két történelmi koronatanács

Még néhány perc azon az erkélyen, amelyről *Carmen Sylva* szeméi magukba szivták a távoli és közeli hegyek panorámáját; ahonnan gyakran már reggel öt órakor hallgatta a szökőkút zaját halkán összeolvadni a hegyekről leszaladó *Peles* patak dübörgő zajával; szemünk még egyszer megcirógatja áhítattal azt a patkóalakú mahagoni íróasztalt, amelyen a költő-királyné dolgozott, aztán tovább megyünk azokra a helyekre, ahol két történelmi jelentőségű koronatanácsot tartottak: az egyiket 1914-ben *Károly* király elnöklelte mellett, amelyen kimondották Románia semleges megtartását a világháborúban és a másikat, amelyet tavaly decemberben tartottak meg *Ferdinánd* király elnöklételével és amelyen *Károly* trónörökös sorsáról határoztak.

Hogy él a királyi család Sinaiában

Alkalmunk volt beszélgetés: folytatni az ófelsége egyik közvetlen környezetéhez tartozó urral, aki a királyi család magánéletéről néhány igen érdekes dolgot mondott el. Ezek közül, talán mint az érdeklődésre leginkább számított, megemlítjük elsősorban azt, hogyan él *Ferdinánd* király Sinaiában.

Ófelsége rendszerint reggel hét órakor már ébreden van. Ha az idő kedvező, fél 8-kor rövid sétára indul. 8 fél 9 között reggeli. E után 11 óráig fogadja a jelentéseket, vagy visszavonulva dolgozik. Fel 12 kor ismét séta, esetleg rövidebb autókirándulás ébédig, amely után az uralkodó 5 óráig pihen és olvas. Ekkor újabb séta, vagy autókirándulás következik. Éjeli rendszerint 12-ig olvas, de néha későbbig is, mert az uralkodó rendkívül szereti a köcsyvetek úgy, hogy az alvásra alig szán néhány órát. Ez a rendszer program, amelyből csak akkor van eltérés, ha külföldi vendégek vannak, ünnepek, vagy különösebben fontos tanácskozások.

— Kik látogatják az uralkodót?

— Elég gyakran látogatják — feleli informánsunk — főleg miniszterek és főbb katonai méltóságok, akiket az uralkodó rendel magához. Legutóbb *Avarescu* miniszterelnök jelent meg kihallgatásán.

— És a királyi család többi tagjai?

— A királyné nagyon szereti a magányt, *Ileana* hercegnő sokat teniszezik, *Miklós* herceg pedig főleg az autósportnak hódol.

— És *Mihai* trónörökös?

— Csak néhány nappal ezelőtt érkezett Sinaiába. Ő még kicsike...

— Meddig marad itt az uralkodó család?

— Az idén csak rövid ideig. Elsőjén jöttek, de már néhány nap múlva elutaznak. Ófelsége megkezdte külföldi útját.

„Adio!...”

Már szürkületbe hajlik a nappal, amikor elhagyjuk a királyi kastélyt. A ró dzsnyő renge egben, mélyen alatrunk kijáratnak a villanykörték és mint apró szentjános bogárkák pislognak a magasba. Éles, ényújtott kúrtzó gárdaváltást jelez a kessirőparkban a vadászszerep zenekara hangversenysz.

Mintha varázslat ejtne foglyul: hangtalanul ereszkedünk alá a szürke szarpenintóra. A falhozállyban a kis „titkárnő” sőhájja halkán:

— Es war wunderschön...

Lassan az impozáns *Palace* szálloda terraszára értünk. Kicsit megpihegünk. Valaki hangosan kiált egy hölgy felé:

— Ma nagy csata lesz a kaszinóban.

Kártya csatára gondolnak és már látjuk is, amint pároként és csoportokba a kaszinó felé tartanak. Kollégám és partnernője készülődnek, öktevőbb után k...

— Adio, Herr Kollege!... Es war wirklich wunderschön...

Pogány Marcell.

A királyi pár *Ileana* hercegnővel tegnapelőtt este 11 órakor indult el külföldre. A sinaiai pályaudvaron, amely gyönyörűen fel

**Budapestre utazóki
féláru magyar vizumot**

féláru magyar vasúti jegyet (oda vissza) július 9-23 között **Kolozsváron** kizárólag a Főútr 1 szám alatti menetjegyjárodában szerezhetik be.

volt diszitve helyőrség tí számú közön kísérté a Fel árasztották e

Bledig e Ferdinánd ki marad, azut Négy hét mu találkozzék Rómába uta rescu julius 2 programja a állapítva.

Thom

A minap e tem, aki tekin anyagi eredmé szellemi frisses kiemeli őt a tudó, sokat pr beszélgetésem fizika kérdéseit tudományos go mélyén, — mi erős szimpátiák nem is rejtek fenti ismerősön hozzám:

— Nézze fizika a tudom heit homolyan. alapokon épülh — De hisz dolog van, ami bevonni vizsál antipátia, a sze etc. kérdése, melyek a t pa bonthatók elem tartozik...

— Non, hit világába ta de ép olyan lé mint az anyagé tozó, mert mg tiv és így nem tácsát...

Ezt a kis e szükségesnek nyilatkozatát ol írő az atheizm solja be.

A „Halál „Brnddenbrock ezzel a nyilatko tónsi mellett te aminek ellenkez Az athizmas jelentősége, sem életében. Akik valódi hit lénye ilyen rágalmakké miltálni a felvil magismerés kor

Az, aki a eis ben nem tesz e magát. Mert az ha másban nem zaul gondolkoz szurdumig vitt berek beszélhetgöt sobasem érdan művelt emb domány legfollet és magyarázatáb állításával, de k lások premisszái szempontozkál, a és képzeleti elem embriek, mint alkotásai.

Ha az ateizm don volna kedve nem rövidesen jelen legpronons mélyén — hívöz emberiségben, h matban, optimist lázadztak istea ták gyakorlatilag követelményeket, teleiből kisugárza

volt diszítve, megjelentek a kormány tagjai, a helyőrség tisztikara, az udvarhölgyek és nagy-számú közönség. Miklós herceg a pályaudvarig kísérte a Felsőseket. A megjelentek virágosövel árasztották el a királyi párt.

Bleddig együtt utaznak a Felsősek, onnan Ferdinánd király Párisba megy, ahol két napig marad, szután megkezdí a bagnollesi kuráját. Négy hét múlva Svájcba utazik a király, hogy találkozzék fivérével. Valószínű, hogy innen Rómába utazik Ferdinánd király, ahova Averescu július 25 én érkezik. Ennek az utazásnak programja azonban még nincs végleg megállapítva.

Thomas Mann és a hit

A minap egy igen tekintélyes úrral beszélgettem, aki tekintélyét korántsem az életben elért anyagi eredményeinek köszönheti, hanem annak a szellemi frissességnek és eredetiségnek, mely messze kiemelí őt a mindennapi emberek sorából. Sokat tud, sokat próbált ur az illető, akivel érdekes beszélgetésem esett a tudomány, illetőleg a metafizika kérdéseiről. Én, aki az ortodoxan természet-tudományos gondolkodás híve vagyok, lelkeu leg-mélyén, — mint minden művészhalam ember — erős szimpátiákat érzek a metafizika iránt, amit nem is rejtek véka alá. Mikor ezt kijelentettem, fenti ismerősem a következő dorgatériumot intézte hozzám:

— Nézze fiatal ember, mindaddig, míg a metafizika a tudomány igényével lép fel, — nem vehető komolyan. Komoly tudomány csak empirikus alapon épülhet, nem lehet más, mint tapasztalati.

— De hiszen — mondtam, — számos olyan dolog van, amit a tapasztalati tudomány nem tud bevonni vizsgálata körébe. Itt van a szimpátia, az antipátia, a szerelem, a lelkiismeret, a tragikum, etc. kérdése, — mind mind olyan jelenségek, melyek a tapasztalati tudomány analizisében nem bonthatók elemeikre. Mindez a metafizika körébe tartozik...

— Nem, — válaszolt fenti ur — mindez a hit világába tartozik, mely egy egész külön világ, de ép olyan létező, való, alakuló és forrongó világ, mint az anyagé. Am nem a tudomány világába tartozó, mert megjelenési formájában mindig szubjektív és így nem bírja ki a tudomány objektivitását...

— Ezt a kis epizódot abból az alkalomból tartom szükségesnek megemlíteni, ahogy Thomas Mann nyilatkozatát olvasom, melyben ez a nagy és mély író az ateizmus leténységét és teljes csődjét jó-solja te.

A „Halál Velercében,“ a „Kreger Tonio,“ a „Brüderbrocks“ című pompás regények szerzője ezzel a nyilatkozatával hallatlanul mély művészi ösz-tónéi mellett tesz bizonyosságot, mert olyasmit állít, aminek ellenkezőjét soha senki sem vonta kétségbe.

Az ateizmusnak, mint világnézetnek sohasem volt jelentősége, sem a népek, sem ez egyes társadalmak életében. Akik azt állítják, azok tulajdonképpen a valódi hit lényegével ellentétes dogma emberei, akik ilyen rágalmakkal akarták, vagy akarják kompromittálni a felvilágosodás és a természettudományos megismerés korszákat.

Az, aki ateizmusnak vallja magát, végző analizisben nem tesz egyebet, mint az, aki hívőnek vallja magát. Mert az embernek hinnie kell, hinnie — ha másban nem — a hitetlenségében. Minden jó-zanul gondolkozó ember előtt világos, hogy abszurdumig vitt hitetlenségről csak könnyelmű emberak beszélhetnek, akik a kimondott szavak mö-gött sohasem érzik meg a lényegét. Ma már minden művelt ember előtt tudott dolog, hogy a tudomány legfőbb a világ materialis felfogásában és magyarázatában ellentétes a tételes vallások állításával, de korántsem ellentétes a hitek és val-lások premiszáival, az azokban lefektetett etikai szempontokkal, az azokban megnyilatkozó költészeti és képzelteti elemekkel, melyek legalább is annyira emberiek, mint a technikai tudomány csodálatos alkotásai.

Ha az ateizmus lélektanával pragmatikus mó-don volna kedve valakinek foglalkozni, — aligha-nem rövidesen rájönne arra, hogy a mult és a jelen legproponoszírozottabb ateistái, — lelkük leg-mélyén — hívőbbek voltak a hívőnél: hittek az emberiségben, hittek egy állandó javulási folya-matban, optimisták voltak a legtöbb esetben azért lázadtak isten és a vallások ellen, mert nem lát-ták gyakorlatilag megvalósítva azokat a nagy etikai követelményeket, melyek minden nagy vallások té-teléből kiugáznak.

Igy tehát nyugodt lélekkel állíthatjuk, hogy az ateizmus negációja — tulajdonképpen egy heves és indulatos istenkeresés megnyilatkozási formája, akarát a hit elérésére, az elvesztett paradicsom visszazszerzésére. A valódi, a tulajdonképeni ateisták — a közömbösek, akik célok és belső lelki nyug-talanságok, vágyak és lelkesedések nélkül haladnak végig az élet göröngyös útján, nem bántják őket szenvedélyek, nem bántják álmok, éjszakáikat nem zavarják meg lidérces víziók, nincsenek kétségeik. Az előráseolat — megfelelő hipokrizissal betartva, — élük vegetatív életüket s legfőképpen a sir enyészete előtt döbbennek meg küssé.

Ha nem így volna, akkor érthetlenné válna a legnagyobb természettudósok hívő volta, akik pedig olyan felfedezésekkel gazdagították a tudományt, melyek a tételes vallások genetikus állításait cáfol-ják. Elég talán e tekintetben Darwinra hivatkoznunk, aki vallások lélek volt s mint ilyen jogot szerzett arra, hogy a Westminster-apátságban temessék el.

A megismerés, a tárgyi megismerés tehát nem jelenti azt, hogy a mindig változó, mindig alakuló, mindig szubjektív emberi lélek csodáit és megfog-hatatlan ágait is a pozitív tudomány törvényeinek vessük alá. Ha meg is tesszük azt, mint ahogyan szá-mosan megkísérelték: csatlódás és kiábrándulás lesz az eredménye, mert a változó, az alakuló, amelynek nyelvünk korlátoltságával a lélek nevet adtuk: nincsenek dimenziói, nincsenek lemérhető tu-

tulajdonságai, — éppen ezért megismerése csak a hit spektrálanalízisán keresztül lehetséges...

Ezt a régi igazságot, ezt az ösztönös megérzést, ezt az örök, művészek által mindig tudott intuitív valamit nyilatkozta ki Thomas Mann, — az író és a művész, akinek költészetében — bizony — nem a gondolati elem, hanem az intuitív megérzés és vizionárus erejű látás a fővonal. Minden mű-vész, — legyen a tagadás, vagy a székeszisz, a ra-jongás, vagy a lázadás költője bár, — lényegében mindig istenkereső. „Hiszek hitetlenül is istenben, mert hinni akarok,“ — dalolta Ady Endre és ezzel kifejezte minden költők nosztalgiját a végtelen, a nagyág, a fenségesség, a föld borzalmas ellent-mondásaiban igazságot tevő Megfoghatatlanság előtt. Költő és nagy alkotó sohasem volt és sohasem lesz lényegében hitetlen és ateista, mert hiszen az al-kotás ténye, az inspiráció jelenléte a legfőbb bi-zonyosság amelltt, hogy a világot nemcsak az anyag, hanem a szellem törvényei is uralják. A szellem: az isteni láng, még akkor is, ha a tagadás ösvé-nyeiu kering. Ezt akarta mondani Thomas Mann és ezzel igazat is mordott. Igazi művész sohasem a hit, legfőképpen a dogma ellen lázad fel. Mert a dogma könyörtelen, de a hit — megbocsájto, könnyes szemű, szeretőre és lelkesültségre képes. Mint Thomas Mann és minden idők minden nagy írója és tudósa.

Salamon László

A spanyol ellenzék vezére a diktatura közeli bukását reméli

Romanones gróf nyilatkozata. Primo de Rivera ellen újabb tüntetés volt Párisban. A diktátor elutazott a francia fővárosból

Romanones gróf, aki több ízben állott a spanyol kormány élén és egy időben a szenátus elnöke is volt, legiskolázot-tabb politikusa Spanyolországban. Ma is vezetője még a liberális párnak, egyike az ország leggazdagabb férfiai-nak, aki az alkotmányos ellenzék veze-tője. Az aktuális spanyol események-ről most nyilatkozott először a sajtó-nak. Romanones gróf a következőket mondotta:

Mindenekelőtt nyilatkozni kívánok Primo de Rivera tábornok egy újságnak adott véle-ményére. Ez a vélemény a Népszövetséggel van kapcsolatban és így van megformálva: „Ha Spanyolország nem kap állandó helyet a Népszövetségben, akkor mi, akik nem bizunk vakon a Népszövetségben, a jövőben nem le-szünk tagjai. Vagy megkapja Spanyolország a számára megillető helyet, vagy egyáltalán be-sem vonul a Népszövetség tagjai közé.“

Spanyolország és a Népszövetség

Ezre nekem ez a válaszom: Egyelőre korai lenne nyilatkozni arról a kurzusról, amit Spanyolország Genffel szemben megindított. Bizonyos, hogy a Népszövetség súlyos válság előtt áll. Locarnóban vereséget szenvedett, Lo-carno előtt pedig a Népszövetség a győztes ha-talmak kizárólagos reprezentánsa volt. Német ország belépése a liga mechanizmusába már egy új elemet jelent. Kétségtelen viszont, hogy Spanyolországok joga van az állandó tanács-i helyre a Népszövetségben és úgy érzem, éppen a Népszövetség érdekében való lenne, hogy ezt a helyet megkapjuk. Spanyolország ugyan nem nyghatalom, de nem is másodosztályu hatalom. Sir Austin Chamberlain bismerte, hogy Spanyolország helyzete egészen különle-ges: a nagyhatalmak után az első hatalom. Chamberlain formális ígérete, amit különben is kormánya nevében tett, remélni engedte, hogy

A has teltsége, szívtáji fájdalmak és az emésztési nehézségek a természetes „Ferencz József“ keserűviz használatával megszüntethetők és az agy, a szem, tüdő vagy szív felé irányuló vértolulások ellensúlyozhatók. Gyomor-és bélspecialisták igazolják, hogy a Ferencz József-vízzel, különösen az ülő életmód következtében jelentkező bajok-nál, nagyon kielégítő eredményeket ér-nek el. Kapható gyógyszerárakban, dro-gériákban és fűszerüzletekben. 4

Állandó helyet kapunk a népszövetségi tanács-ban. Eppen ezért keserűséggel tölt el bennü-nket, hogy az angol kormány hirtelen megvál-toztatta álláspontját, de még jobban elkeserít Amerika spanyol országainak magartatása. Ezek az országok nem mutatnak semmiféle ragasz-kodást az egykori anyaországhoz.

Mindazonáltal egyelőre nagyon korainak tartanám az engesztelhetlenség, vagy pláne a fenyegetőzés álláspontját, mert az ilyesmi Spa-nyolországra csak kedvezőtlen eredménnyel járhat.

A diktatura ellen

A diktaturáról és az alkotmányosságról való nézetét Romanones a következőkben fejtette ki:

— A diktátornak a dolgok természete sze-riat olyan véleményvel vannak, amelyek éles ellentétben állanak a mi állami alapelveinkkel, nevezetesen, hogy minden hatalom forrása csak a nép szuverénitása lehet. Hogy a köz-veleménynek nem szabad felülkerekednie, — ahogy azt Primo de Rivera generális mondja — ez olyan tulzott megállapítás, amilyent a köz-jog egyetlen művelőjénél sem találtam. Anglia adott nekünk az utóbbi időkben bámulatra való példát arról, hogy a népeket nem lehet diktatúrával kormányozni, hanem csak egyet-értően a közvéleménnyel és az általános vá-lasztójog alapján. Angliában a súlyos esemé-nyek ellenére is a parlament rendszeres tanács-kozott és az alkotmány sérthetetlenül fenma-radt. Azok a népek azonban, amelyek túrik a diktatura rezsimjét, ezzel csak politikai éret-lenségüket bizonyítják. Nagy krízisek idején feltölthetja magát egy diktatura, ez azonban csak a kormányzat átmeneti állapota lehet.

Hármas szenvedés

Fajdalom, — tette hozzá Romanones — Spanyolország helyzete nagyon súlyos. Olyan diktatura alatt élünk, amely ezt hiszi magáról, hogy örök időkre állandósulhat és amely még a monarchiát sem respektálja. Egyénileg há-romféleképpen szenvedek a diktatura alatt: mint p. l. gár, mint az általános választójog rendithe-tetlen képviselője és mint meggyőződéses mo-narchista. Remélem, hogy Spanyolország rövidesen vissza fog térni az alkotmányos jogrend-űjára. Ami pedig a hadsereget illeti, amely-nek igaz barátja vagyok, remélem, hogy ez az állami instrumentum is vissza fog kanyarodni igaz hivatása felé. A hadsereg szempontjából nincs hársabb, mintha arra szólítják fel, hogy kormányozza a népet.

Nem akarom — folytatja Romanones gróf — hogy visszatérjenek az 1923. szeptember 13-iki államcsíny állapotok Spanyolországban. Egy szabadelvű időszaknak kell bekövetkez-

1926 július 17

om lett urrá. jegyezni kezdett. hogy egész idő a titkárnő, akivel tetreméltó volt... elmi laronatanács erkélyen, amely-nagukba szívták a rájárat; ahonnan csak hallgatta a olvadni a hegyek-dübörgő zajával; írógatja áhitattal róasztalt, amelyen ztán tovább me-ol két történelmi ottak: az egyiket lnöktele mellett, a semleges mega-másikat, amelyet meg Ferdinánd n Károly trón-

család Sinaiában folytatni az öfel- ez terozó urral, éről néhány igen közül, talán mint tartót, megemlítják király Sinaiában. hétórákor már fél 8-kor rövid gelli. E után 11 gely visszaronulva esetleg rövidebb an az uralkodó 5 ó séta, vagy autó- szerint 12-ig olva- alkodó rendkívül z elvásra alig szán m, amelytől cs k endégek vannak, fontos tanács-

— feleli informá- bb katonai méltó- megához. Leg- jelent meg ki- tagjai? reti a magányt, Miklós herceg

— Adio!... — gal, amikor el nyő renge egben, nykörték és mint a magasa. Éles, jelez. A kessinó- angversenyez ul: hangtalanul entintoz. A fal- ja ha'kan:

— Alled: terraszára i hangosan kiált nóban. már látjuk is, kaszinó felé ter- szülődeak, ök te-

— azóki zumot rissza) július rólág a Főér evezhatik be.

— Szindikátusba tömörültek az időszakos lapok. Mint ismeretes, június elsején a nyomda tulajdonosok a munkabérek és papírák emelkedése miatt 33 százalékkal megdrágították az árakat. Ez a nagyarányú áremelés különösen a kisebb tőkés időszakos lapokat érintette súlyosan, amelyek ma szindikátusba tömörültek. A szindikátus, amelyhez eddig 35 időszakos lap jelentette be csatlakozását, bizottságot küldött ki azzal az utasítással, hogy tanulmányozza egy nagy nyomda felállításának lehetőségét, vagy ha ez súlyosabb akadályokba ütközik, bérleljen ki egy nyomdát, ahol az összes szaklapokat előállíthatják. Az alapszabályok elfogadása után az alakuló közgyűlés a tisztikart választotta meg. A szindikátus diszelnöke Goga Octavian belügyminiszter.

— Elmérgesedik az ellentét Cuza és Zelea Codreanu között. Bukarestből jelentik: Zelea Codreanu és Cuza professzor között fennálló nézeteltérések az „Adverul” szerint egyre jobban elmérgesednek. Zelea Codreanu követeli, hogy a Keresztény Liga programjába és tevékenységébe nagyobb mérvű fascizmust vigyenek bele, amit Cuza viszont ellenéz. Állítólag a vezetőség tagjai között Zelea Codreanu egyre több hívet nyer meg eszméjének. A lap szerint a nagy elégedetlenség azért nyilvánul meg Cuza ellen, mert a kormányval szemben tanúsított békülékeny magatartását kifogásolják.

Ne feledd el, hogy az 50 lóerős „Benz-Mannheim” autót netto

100 leiért veszi birtokába

— Platínát állít elő ásványokból egy olasz mérnök. Rómából jelentik: Delformo Lajos olasz mérnök szanzációs felfedezésre jutott. Állítólag megtalálta annak a módját, hogyan lehet különböző ásványokból platínát előállítani. A találmányról természetesen meg kell várni a tudósok véleményét.

— Házasság. Szívesen látjuk jóbarátainkat és ismerőseinket e hó 25-én délután 3 órakor Gyergyószentmiklóson, a satlói háznál tartandó esküvőnkre Grünstein Sárika és Weisz József. (Minden külön értesítés helyett.)

— Palesztina költségvetési főnöksége. Berlinből jelentik: A „Vossische Zeitung” június 12-én közlött tudósításának jelentése szerint Palesztina költségvetésének többtöte 1925-ben egymillió kétszáz ezer font sterlingnyi összegre mutat fel. Ez a szám az állami kiadások hatvan százaléka teszi ki és az Angliával szemben fennálló kötelezettségek törlesztésére szolgál.

— A baranyai lakosság átmenekült a határon sz. újabb árvízkatasztrófa elől. Szabadkáról jelentik: A gátszakadással egyidőben Pémonostor és Beja között átszakadt a gát. Hercegszöllős és Várdaróc községek teljesen el vannak döntve. A Duna-Dráva közén minden el van sodorva. Délbaranyának szárazföldi útja csak Magyarországra felé van, a lakosság a határt nem respektálva, óriási nagy karavánnal magyar területre menekült. Baranya egyik községében, Vörösmartonban 200 ház összedőlt. Délszerbiából is borzalmas jéges felhőszakadásokról érkezik jelentés. Emberemlékezet óta nem látott, tyuktojámagyságu jégeső akadályozta a menekülést is. A jégeső embereket verte agyon.

— A zománcdíj készítményét fogja bemutatni a Moskovits és Társa cég (Főpostával szembe) f. hó 18-án, vasárnap reggel 8-tól délután 2-ig. Műtár belső díjgyűjtemény minőségűleg való versenyképessége is demonstrálva lesz a Munkaügyi Inspektorátus — tekintettel a belföldi ipar érdekeire — az üzlet nyitvatartását engedélyezte. Ez alkalomra a fenti cég minden érdeklődőt szívesen lát.

— Házi őrzet alá helyezték Bacher Emilt. Budapestről jelentik: A büntető-törvényvezér vádtanácsának tegnapi ülésén helyet adott a védelem előterjesztésének és Bacher Emilt engedték a fogházából. Bacher Emil tegnap este egy fogházőr kíséretében elhagyta a fogházat és a Rózsadombon lévő lakására ment. Itt egy teljesen elkülönített szobában helyezték el, amely előtt rendszeres őrszolgálatot tartanak és megakadályozzák az, hogy bárkivel is érintkezzen. A bűnügyben egyébként az ügyészség elkészítette a vádiratot.

— A takarékos áramfogyasztású izzólámpa csökkenti a világítási költségeket. Vásároljon „Tungsram” félvattos izzólámpát.

— Újra kötött a hindu mohamedán harc. Londonból jelentik: Az indiai hindu mohamedán háborúskodás, amely egyidejű szünetelt, váratlanul újra kezdetét vette. Kalkutta környékén nagyobb hindu és mohamedán tömegek csapnak össze, amelynek eredményeképpen száz embert súlyos sebesüléssel a kórházakba szállítottak, akik közül nyolc már meghalt. A rendőrség hatvan zavargót, legnagyobb részben mohamedánt, letartóztatott. Az angol hatóságok mindent megtesznek a zavargások elnyomására és igyekeznek, amennyire lehet, a hindu és mohamedán fanatizmus összeapását Kalkutta körzetére korlátozni. Felül azonban, hogy a közelgő mohamedán és hindu nagy ünnepek alkalmából, amelyek nyilvános szerencsésekkel járnak, újabb véres zavargásokra kerül a sor.

— O azország visszavonta a Skoda-műveknél tett megrendeléseit egy cseh gyáros Mussolini-ellenes kijelentése miatt. Prágából jelentik: Nemrég, mint ismeretes, a cseh szocialisták és a kommunisták Prága utcáin fascistaellenes tüntetéseket rendeztek és minden egyes alkalommal éles nyilatkozatok hangzottak el Olaszországról és Mussoliniról. Így főképpen P. ok szociáldemokrata képviselő apoztrofáit guayosan Mussolinit, mire az olasz kormány lépést tett a cseh külügyminisztériummal és nem vett részt a szokottnapok gyűléseken. P. ok viszont, aki a pilseni Saoda-gyár igazgatója tagja, a cseh külügyminisztérium hivatala újja elégtételt követel azokért a sértésekért, amelyekkel őt a fascistaellenes kijelentésekért az olasz sajtó elhalmozta. O azország erre visszavonta azokat a megrendeléseket, amelyeket a Skoda-gyárban eszközölt.

Most vasárnap

d. u. 4 órakor feltétlenül és visszavonhatatlanul meg lesz tartva a sorsolás a cluji primaria útvárás. A közönség azon részének érdekében változtattuk meg a határnapot, kik hétköznapon akadályozva vannak, tehát elvárjuk, hogy mindenki ott legyen. Sorsjegyek eladása szombat este 8 kor befejeződik, tehát

— Meggyilkoltatta könyveit a német cukortröszt igazgatója. Magdeburgból jelentik: Haas Rudolf meggyilkoltatta a német cukortröszt igazgatóját letartóztatták, mert az a gyant merült fel ellene, hogy meggyilkoltatta könyveit, Hellin Hermann. A gyilkosságot az igazgató megbízásából egy Schrödel nevű ember hajtotta végre. A könyveket elbocsátották a vállalatból és minthogy állítólag súlyos adatokat tudott a vállalat állítólagos adóviszályairól, attól tartottak, hogy feljelentést fog tenni. Először hajóindulásra hívták, amelyről többé nem tért vissza. Schrödel bevallotta, hogy ő tette el láb alól Hellinget. A letartóztatott gyárigazgató kémmillió aranymárka övadásokat ajánlott fel a bűnlábrahelyezésért, a bíróság azonban elutasította kérését.

* Legújabb divatu bordűrös plüsszék műbim-zések, relief és ombréfestés legszebben készült Műhímező Szalonban, Str. Memorandum (Unió-u.) 15

* Biztosítsuk életünket és vagyónkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nál. Képviselet az ország minden helységében.

* Palesztinára készül? Akkor már most rendelje meg a legújabb magyar nyelvű Palesztina-Egyiptom Utmutatót (B. Idecker) az Uj Kelet Könyvosztályánál. Ára vászonkötésben, 20) 1ij.

zongorák
A legjobb világ-márkás állandóan raktáron.
Engross és en detail. Részlete is.
Sternberg J. -- Oradea,
Bulv. Regele Ferdinand Telefon 4-94,
2

SPORT

A bécsi Admira Kolozsváron

Elmarad az AAC-Haggibbor mérkőzés

(Cluj-Kolozsvár, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári Victoria már hetek óta tárgyalásokat folytat az osztrák futballbajnokság negyedik helyén végzett Admirával. A tárgyalások nagyon vontatottan haladtak előre, míg tegnap Bécsből váratlanul és általános meglepetésre távirat érkezett Kolozsvárra, amelyben az Admira vezetősége közli, hogy szombaton a csapat ideérkezik és két mérkőzést kíván lebonyolítani. Információink szerint az Admira és a kolozsvári egyesület között a tárgyalások folyamán végleges megállapodás nem alakult ki, mindenesetre azonban kívánatos volna, hogy a bécsi egyesület kolozsvári fogadtatása az ország sportpraxiszisének és külföldi államokkal való jó viszonyának szemelöltartásával történjen meg.

Erre a körülményre való tekintettel és az előrelátható zavar elkerüléséért a Haggibbor lemondotta az AAC-cal szemben vasárnapra leköötött mérkőzését, azonban az egyesület azon lesz, hogy júnevi ellenfelét még a nyár folyamán kárpótolja a vasárnapi találkozás kényeszerű elmaradásáért és így az a közeljövőben lebonyolításra fog kerülni.

Itt említjük meg, hogy ugyancsak vasárnapra egy Hunos-Törekvés-mérkőzést is reklámozunk. A Törekvésnek tudvalevőleg 7 játékos szerepel Nagyvárad válogatott csapatában és így az esetleg Kolozsváron szereplő kombinált teljesítménye előreláthatólag a zérón fog mozogni. Ez a mérkőzés vajmi kevés sportértékkel bír tehát, — de már az ovo nem látszik opportunumnak az, hogy egyesüleink találkozókkal spékelt csapatok lehozásával és azokon aratott pirrhusi győzelmekkel járassák le a városközi mérkőzések értékét.

— A Haggibbor házi teniszversenye. Örvendetes eseményként kell regisztrálnunk a Haggibbor teniszszakosztályának azt a vállalkozását, hogy a tenisz-kultúra ápolására önálló

még csak néhány óra

áll rendelkezésére a t. közönségnek sorsjegyvásárlásra. Kolozsvári Gazdák Hiteleszövetkezte, Cluj, Piata Cuza Voia 10.

házi versenyek rendezését tűzte ki céljául. Az első ilyen házi verseny július 17-én és 18-án kerül lebonyolításra. A Haggibbor-versenyzők már több versenyen értek el kisebb nagyobb helyezéseket. A teniszgárda nevelésének egyedüli helyes módszere az önnevelésben rejlik, azonban ez még nem képesít versenyen való részvételre. Gyakori szettelés és házi verseny rendezése lehet az az eszköz, amely egy klub teniszgárdáját, eltekintve a trénerbeszerzés anyagiak okozta nehézségtől, felszereli a teniszszórt a gyakorlat és hidegvér feyverzetével. A Haggibbor vezetősége nagyon helyesen felismerte a helyzetet és így remélhető, hogy az eddig sikerrel szereplő játékosok számát jelentékenyen növelni fogja. A versenyzők száma körülbelül harminc. Erdekes, hogy a Haggibborba leigazolt László Andor, a Magyar Színház népszerű bonvivántja is részt vesz a teniszversenyben. Jelenlegi jó formája kemény diót fog jelenteni a házi bajnokság favoritjainak. Szombat délután az első mérkőzések fognak lezajlani és vasárnap kora reggeltől kezdve késő estig magállás nélkül fogják a KKE hat kitűnően kezelt pályáján az elő, közép és döntő mérkőzéseket lebonyolítani. A bizonyára népes számú közönség előtt lezajló teniszverseny férfi egyesből, férfi párosból, női egyesből, egyes párosból, ifjúsági és gyermekszámokból áll.

* Palesztina legújabb és legtökéletesebb fali-cérképe 100 lej. az Uj Kelet könyvosztályában.

Ki akar szép lenni?
Szeplős leányok, májfoltos asszonyok, pattanásos férfiak szépek lesznek, ha **Mária szeplő krém-et** használtak. Hatásáért felelősség! Fehé it Ártalmatlan, **Ára 30 L.** Fehé it Ártalmatlan, 8 tégelynél díjmentes postai szétküldés.
Főlerakat: Császár gyógyszerár, Tg.-Mures, Albina-palota. 8 tégelynél díjmentes postai szétküldés. Kapható Clujon: Rozsa-drogueria, Aradon: Wojtek és Weisz drogueria. Orad'sa-Mare: Apollo drogueria

rei 8.

KÖZGAZDASÁG

Zürichben 12-30-ra zuhant a francia frank

Ujra kitört a pánik a párisi tőzsdén

(Páris, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Franciaország gazdasági krízise újabb válságos fázisba érkezett el. A nemzetközi pénzpiacon nem látszik eszkomptálni Caillaux londoni sikereit, mert a francia frank rövid megállás után folytatta zuhanását a világtőzsdéken és a mai nappal újabb mélypontjához érkezett el. A mai zürichi nyitási jegyzésben a zárlatban, ahol már csak 1230 szantimmal jegyezték a francia pénzegységet. A frank újabb brüszli értékvesztése valószínűleg pánikot okozott a Caillaux tárgyalásainak hatása alatt utóbb bizakodó francia pénzpiacon. A külföldi devizák ársi ugrásszerűen perceként emelkedtek és fantasztikus magasságot értek el. Az angol font szinte percek leforgása alatt 197.10-ről 204-re ugrott fel, míg a dollár 40.58-ról 41.94 frankra emelkedett. Az újabb zuhanás, amelynek előidézésében a látszólagos erővel dolgozó kontreminek jut a főszerep, Franciaországban hatalmas korszerűsítést keltett. Az árak rohamosan emelkednek. A pénzügyi kormányt a frankesés súlyos aggodalommal tölti el és a belga példához hasonlóan, diktatórikus intézkedések foganatosítására készíti.

TŐZSDE

Július 16-án

Az Uj Keletben 239.50—239.50, Párisban 1975, Budapestban 329.00, Bécsben 330.50, Prágában 15.80, Berlinben —.

Kolozsvár. Az üzlet teljesen tartózkodó. Kevés szállárlás után lajhulás észlelhető. Az árfolyamok a következők:

Bécs 31.00—31.30, Prága 6.55—6.60, Budapest 323—323, Páris 5.74—5.84, Zürich 42.80—43.00, Newyork 220.50—221.50, London 1075—1080, Milánó 7.55—7.65.

Zürich. Zárlat: Berlin —, Amsterdam 207.50, Newyork 516.37, London 2511.62, Páris 1230.00, Milánó 1735.00, Prága 1530.00, Budapest 72.28, Belgrád 912.00, Bukarest 139.50—239.50, Varsó —, Bécs 73.00.

Bukarest. Devizák: Páris 5.50, Berlin 52.50, London 1075.00, Newyork 221.00, Milánó 7.48, Zürich 42.85, Bécs 31.00, Prága 6.60, Brüsszel —, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 880, német márka 52.00, leva 160, török lira 115, font sterling 1060, francia frank 600, svájci frank 42.00, olasz lira 7.50, drachma 2.65, dinár 3.85, dollár 219.50, langyel forint 18.—, osztrák schilling 32.00, magyar korona 32.00, cseh korona 6.55, belga frank —, holland forint —.

Hír az olasz tőke kivonulásáról az Egyesült Bibari Bank és Takarékpénztártól. Nagyvárad tudósítónk jelenti: Nagyvárad pénzügyi körében élénken pertraktálják azt a felvételről információt, hogy az olasz tőke rövidesen visszavonják érdekeltségüket az Egyesült Bibari Bank és Takarékpénztártól. Mint ismeretes, ez a tekintélyes városi intézet a háború előtt alakult két bank fúziójából. Az új intézet később súlyos helyzetbe került, amelyből az akkor még Castiglioni elnöklato alatt álló Banca Commerciale bevonulása mentette ki. A milánói bank elég nagy édszkeltséget vállalt az Egyesült Banknál és megbízottjánul Capra igazgatót delegálta Nagyváradra. Tekintettel a rehez gazdasági viszonyokra, az olasz tőke kivonulása igen érzékenyen érintené a nagy üzletekben árgarsált Egyesült Bank és Takarékpénztárt.

Megnehezítik a külföldi személypodgyász csomagköldevények forgalmát. A pénzügyminisztérium ma közzétette utasítást, hogy az összes vámhivatlatokat, hogy esetleges visszaélések megakadályozására ezentul nem tranzitálhatnak sem érkező, sem külföldre szülő személypodgyász csomagokat, csak úgy, ha azok tartalmáról meggyőződést szereznek. Azokat a csomagokat, amelyekben importtárolás alá eső áruk vannak, ott tartják a

vámnál, amíg az édekeltak kérti nem fogják a visszatértesüket. Ugyanez az eljárás azoknál a csomagoknál, amelyekben luxusadó alá eső áru van. Amennyiben a visszamaradt csomagokért 60 napon belül senki sem jelentkezik, árverés alá kerülnek. Itt említjük meg, hogy a pénzügyminiszter újabban a következő vámhivatlatok felállítását rendelte el: Turnu (ezelőtt Pecska), nagyvárad postahivatal, temesvári postahivatal.

Még egy évig maradnak forgalomban a magyar koronabankjegyek. Budapesti jelentik: Ennek ellenére, hogy a pengő a törvény értelmében csak 1927 január elsejétől hivatalos valuta Magyarországon, a magyar bankjegynyomda már annyi bankjegyet készített el, hogy a magyar kormány már ez év augusztus elsejétől forgalomba hozza a pengőbankjegyeket. A koronabankjegyek azonban még két évig, 1929 január 1-ig megártják értéküket. Egy évig még forgalomban lesznek, egy évig pedig a Magyar Nemzeti Bank bevételeket, miáltal teljesen értéktelenné válnak.

A kolozsvári háztulajdonosok tiltakozó akciója a belső telkek kisajátítása ellen. Annak idején megírta az Uj Kelet, hogy az agrárreform városrendezési intézkedései alapján Kolozsváron megkezdtek a be nem épített belső telkek összeírását. Az összeírást igen szigorúan hajtották végre s ezért a Háztulajdonosok Szövetsége tegnap tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy legközelebb nyilvános négygyűlést hív össze, amelyen tiltakozni fognak a túlzottan szigorú kisajátítási összeírások ellen. Egyidejűleg a háztulajdonosok intervenciái fognak Bukarestben is a kisajátítások méltányos végrehajtása érdekében.

Két csőd Kolozsváron. A kolozsvári piacra már hetek óta tartotta magát a hír, hogy az egyik Ferdinand király uti textilkereskedő csődöt áll. A mai napon a kolozsvári törvényeséhez meg is érkezett a csődmegnyitási kérvénye Imre Lajosnak költő-szövött rövidárukereskedőnek, akinek aktívái kétfélmillió lejre, tartozásait pedig 2 és félmillióra becsülik. A csődkérés mögött hozzáértő körökben főképpen az egyik hitelező túlzott agresszivitását látják, aki az üzletet át akarja venni. A másik kolozsvári kereskedő, aki önmaga ellen kért csődöt, Friedmann Jenő, a Maria királyné utcában. Friedmann 80 ezer lej vagyot és 300 ezer lej tartozást mutat ki. A válság azonban több más kereskedőt is a csőd szélére juttatott. Igen súlyos viszonyok között van többek között az egyik legelőkelőbb főtéri divatárüzlet és ugyancsak a volt Wesselényi-utca egyik legnagyobb üzlete.

Írdessen az Uj Keletben!

A zongorák olesőbbak lettek, ne mulassa el érdeklődni Triska I. zongoranagyraktárában

Telefon 4-19. Cluj, Str. Saguna (volt Bartha Miklós-utca) 14. Telefon 4-19.

Select-mozgó

Július 17-én, szombaton, Friedrich Schiller világhírű költő halhatatlan drámája

Ármány és szerelem (Kaballa und Liebe)

Filmre feldolgozva, 8 felv. Főszerepekben Lil Dagower, Werner Kraus és Reinhold Schünzel

Moropó! Transylvania

Uranla-mozgó

Szombaton, július 17-én

Patt és Pattachonnal a főszerepben

Szerelem a hóban

Negyszerű vigjáték.

Apollo-mozgó

Csak egy napig.

Július 17-én

Amazonok csapata

Színház és sportfilm. Főszerepben a közismert Antonia val. Moropó. Trans.

Megnyit

Farkas és Nyiredy

világhírű műterem, díjazott festészet, díjazott művészet

Calea Begele Ferdinand 15. I. em.

[v. Wesselényi M. u.] Modern szobafestés és burorfenyezés Kártya árajánlatot. — Tanulók fizetéssel felvételnak.

Telefon 163 szám.

Kérjen ajánlatot

FLEGLER

műipari festővállalattól, Cluj, Str. I. Batju [volt Költő-utca]. Készít a leggyorsabbtól a legdizsesebb festő munkákat.

Cimfestés, szobafestés, zománcfenyezés mázó és épületfestési munkákat. Fertődező és éregirtás jóállás mellett. Vidéki megrendelést vállal.

Karcsu és elegáns lesz a bokája

a Clarks-féle párisi BANDES „L”

testszinü gummitekercs

használati által.

Párja 500 Lei használati utasítással.

Láthatatlan a harisnya alatt.

Tennisznél, sportnál nélkülözhetlen

Romániai képviselő: Benkó Miklós.

Főelárúító:

KELEMEN gyógyszerár

Sighetul-Marmatici

(Maramarossziget)

Kapható minden jobb drogeriában és gyógytárban.

Óvakodjunk silány utánzatoktól!

Chlorodont fogpaszta, Chlorodont fogpor, Chlorodont szájvízkivonat

SZINHE

Bucuföllé... csak néhány... h-ma-lszor s... a diadalmas... ó-skor Dolly... O-váth K-ári

Szombat: Tot... Vasárnap d... vendégj... zatezám... Vasárnap d... László... Sorozat... Vasárnap es... attrakci... Hétfő: Maric... Kedd: Fra... tuncsfe... László,

E rovatban ne

Aluított fe... tele-ványeket... jank el, ha... z lom.

Éangeorz-B... helyettesít... bél-ántalm... sárgaság, c... hó, prosta... Fürdő... sz... Jól bereud... rendű kon... Szé

Szo

eg... AMO... AMO... AMO... Főraktár

A CO

Brac... A Terr

Elsőra

SZINHAZ MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHAZ

A SZINHAZI ÉRDEK KÖZÖSSÉGE

Bucufellépések. A nyári szünet előtti már csak néhány operett előadás lesz. Szombaton este harmadszor s vasárnap 6 kor negyedszer adják elő a csendes sike ű Toto-t. Vasárnap délu au fél 3 órákor Dolly kerül színpadra vendégprimadonnával: Ováth Káival a címszerepben.

Magyar Színház heti műterve

Szombat: Toto (Sorozat 474)

Vasárnap d. u. fél 3-kor: Dolly (Ováth Klári vendégjátékával. Leszállított helyárák. Sorozatszám 475)

Vasárnap d. u. 6 kor: Toto (Pintér Bóskével, László és Ibászsal. Leszállított helyárák. Sorozat 476)

Vasárnap este 9-kor: Csókos asszony (Új tárcatrakciókkal. Sorozat 477)

Hétfő: Marica grófnő (Sorozat 478)

Kedd: Frasquita (19-edszer Az op retteszemélyzet tussafellépése. Karácsonyi lível, Erényi, László, Ibász és Leóv-yval. Sorozat 479)

NYILTTÉR

E rovatban közöltektért a szerkesztőség semmiféle felelősséget nem vállal

Felhívás.

Alulírott felkérem, hogy nevezem el látott köteteket, elfogadályokat csak akkor fogadjanak el, ha szokat személyesen elismerem és igazlom.

László Farkas, kereskedő
Tg.-Murus

Hebe

gyógyfürdő.

Sángerz-Bai (Jud tul Nasud) víz teljesen helyettesíti a karlsbadi vizet a gyomor és bélbetegségeknél, máj, epe, hólyag, epekő, sárgaság, csusz, érrelmezés, vese és hólyagbetegségeknél, prosztata és női betegségek esetében.

Fürdőszeton május 1-től szeptember 15-ig.

Jól berendezett szobák, villanyvilágítás, elsőrendű konyha, elsőrendű zene, szolid árák. Szállodások: Lokai és Tamás.

Fürdőigazgatóság.

Szeplő ellen

egy biztos szer van s ez az

AMO crem
AMO szappan
AMO powder

Főraktár dr. Kohn gyógyszerár, Cluj

Dr. Negrila-féle SZANATORIUM

sebészeti, nőgyógyászati és szülészeti betegek részére.

Szabad helyek esetéi más betegeket is felvesz, kivéve a ragályos és elmebetegeket

Dr. Negrila Valer, sebész-főorvos

Brasov, Fellegvársor 7. a.
Telefon 740

Reductor

Hízást megakadályozó és masszázskészülék (Szab. 12.238. Megakadályozza a hízást és ellensúlyozza a fáradtságot. Nagy készületek 245 lei Főraktár az egész ország részére Reductor — Cluj, Cal. Reg.

Ferd. 65. — Cluj elárusítók: Dr. Nagy gyógyszerár, Strada Motilor 8. — Demeter Cornel gyógyszerár, Str. Motilor, sth. — Használati utasítás ingyen. — Raktár a régi királyság részére: Chemosana, Str. Academiei 2, Bucuresti

ארט. כשר. סאלאמי אונד ועלכווארען פארביק אונד פלייש האלע

Schnabel Hermann

Cluj, Piata Mihai Viteazul 26. — Telefon 10-74. Megrendelések feltűnő olcsó áron, utánvét mellett eszközöltnék. שררשך és árjegyzék kívánatra

Casa de Lipsca

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 5.

Telefon 5-19

Románia legnagyobb szőrmenagyáruháza ismét megnyit! Világvasári nívón álló egross raktár

T. vevőink

tudomására hozzuk,

hogy Clujon ez unitárius kollégium épületében, Calea Victoriei (volt Kossuth Lajos utca) 12. szám, I. e. 6. számú szobában július 15-én

ingyenes divatos műhímzési tanfolyamot nyitunk a Singer varrógépeink.

Ezennel tisztelettel meghívjuk vevőinket, valamint hölgyismerőseit oly megjegyzéssel, hogy a tanfolyamon való részvétel ingyenes és annak meglátogatása mindenki részére szabad. Az oktatás a különböző hímzőtechnikára, miut:

színes hímzés, zsinor- és monogramhímzés, Madeira és hardangi munkák, rát, üszegély és átörési munkákra

kiterjed és könnyen érthető módon olyképp történik, hogy a tanítványok már néhány napi részvétel után önállóan tudnak dolgozni. Megjegyezzük még, hogy mindezen munkák az egyszerű eredeti Singer családi varrógépén végezhetők és hogy a kivétel nemcsak sokkal gyorsabb, hanem szebb is, mint a kézimunka. Ezen tanfolyammal kapcsolatban a fentebb említett oktatást adunk a varrásban és tömésben.

Kiváló tisztelettel: Societate pentru comerțul cu masini de cusut „SINGER“.

BOURNE & Co.

Cluj, Strad. Memorandului (volt Unio-utca) 20. szám

Róth

cipésznel Szép-u. 2. sz. alatt készütnék a legújabb divatu cipő-különlegességek.

Üvegcsiszolás!

Bator- és fli tüarök 2-8 mm. vastagságban, minden méretheben és kivitelben, u. m. sarkos, ovál és barok. Finn-tükör 2 mm. vastag, eredeti táblákban és kivágva. Autóüveg. **Tükörjavítás** Üveg rézbe fogalás művészi kivitelben. Tükör és tükörüveg-raktár. — Helyített üveg.

„VENUS“ üvegcsiszoló és tüörgyár, Friedrich & Co. kőkereseti társaság, Sibiu. Scneidergasse No 4.

Kuláns kiszolgálás.

Előnyös szállítás.

A constanțai községi játékkaszinó megnyitása.

Brasserie étterem. - Danzing speciális Jazz-Banddal.

A Terrazon elsőrendű ételneműek szolgáltatnak fel. — Frieda Lopez urhölgy vezetése mellett klasszikus zenekar.

Hotel Restaurant Palace

Elsőrangú és egyedüli a maga nemében. G. Finochi ur vezetése mellett.

Nap és esernyőt

legolcsóbban a készítőnél vehet

Transylvania Ernyőáruház

Cluj, Calea Regele Ferdinand 17.

